

tragtede Omraader. Man forbavses derfor ikke, naar det fremhæves, at Opfattelserne af Retfærdighed er overordentligt forskellige, men til Gengæld saa meget mere, naar Forf. erklærer, at det, trods Retfærdighedens »ewiges Schwanken«, dog skulde være muligt »überall eine deutliche Entwicklungslinie abzulesen« eller med andre Ord paavise den rene Retfærdigheds Krav. Selv bortset fra den Tvivl, det hævdede konkrete Indhold af dette Krav kunde give Anledning til, er selve Foretagendet, at uddestillere noget fælles væsentligt af forskellige Tiders, Steders, Personers Retfærdighedsideer, overmaade voveligt. Overbevisende er derimod Udredningen af Forholdet mellem den reale Undersøgelse og de foreliggende Datas retlige Vurdering (Tatfrage ctr. Rechtsfrage).

Af det antydende vil det allerede fremgaa, at Værket er mere end en blot »Grundlegung«, idet det giver vægtige reale Bidrag til en Rettens Sociologi. Ligesom Levy-Bruhl's tilsvarende Værk om Moralsociologien vender det sig skarpt mod den herskende »Videnskab« paa dets Omraade: i alt væsentligt med de samme Anker og med samme Ret; Jævnføringen er i det hele taget interessant. Til Indførelse i moderne sociologisk Tænke- og Forskemaade er det — ved Siden af hint og efter Læsningen af Durkheims Règles — endog overordentligt vel skikket, helt igennem præget af den positive Retnings bedste Ejendommeligheder.

Joseph Davidsohn.

Statistisk årsbok för Sverige. Första årgangen 1914. Utgiven av Kungl. Statistiska Centralbyrån. Stockholm 1914.

Det svenske statistiske Centralbureau begaar i Grunden en Uretfærdighed imod sig selv, naar den nys udgivne »Statistisk årsbok för Sverige« betegnes som »första årgangen«. Sverige har i Virkeligheden haft en statistisk

tragtede Omraader. Man forbavses derfor ikke, naar det fremhæves, at Opfattelserne af Retfærdighed er overordentligt forskellige, men til Gengæld saa meget mere, naar Forf. erklærer, at det, trods Retfærdighedens »ewiges Schwanken«, dog skulde være muligt »überall eine deutliche Entwicklungslinie abzulesen« eller med andre Ord paavise den rene Retfærdigheds Krav. Selv bortset fra den Tvivl, det hævdede konkrete Indhold af dette Krav kunde give Anledning til, er selve Foretagendet, at uddestillere noget fælles væsentligt af forskellige Tiders, Steders, Personers Retfærdighedsideer, overmaade voveligt. Overbevisende er derimod Udredningen af Forholdet mellem den reale Undersøgelse og de foreliggende Datas retlige Vurdering (Tatfrage ctr. Rechtsfrage).

Af det antydende vil det allerede fremgaa, at Værket er mere end en blot »Grundlegung«, idet det giver vægtige reale Bidrag til en Rettens Sociologi. Ligesom Levy-Bruhl's tilsvarende Værk om Moralsociologien vender det sig skarpt mod den herskende »Videnskab« paa dets Omraade: i alt væsentligt med de samme Anker og med samme Ret; Jævnføringen er i det hele taget interessant. Til Indførelse i moderne sociologisk Tænke- og Forskemaade er det — ved Siden af hint og efter Læsningen af Durkheims Règles — endog overordentligt vel skikket, helt igennem præget af den positive Retnings bedste Ejendommeligheder.

Joseph Davidsohn.

Statistisk årsbok för Sverige. Första årgangen 1914. Utgiven av Kungl. Statistiska Centralbyrån. Stockholm 1914.

Det svenske statistiske Centralbureau begaar i Grunden en Uretfærdighed imod sig selv, naar den nys udgivne »Statistisk årsbok för Sverige« betegnes som »första årgangen«. Sverige har i Virkeligheden haft en statistisk

Aarbog — kun under en anden Titel — i ikke mindre end 44 Aar. Det var nemlig i 1870 at der første Gang offentliggjordes en tabellarisk Sammenstilling af Hovedresultaterne af den svenske officielle Statistik, og under Titelen »Sveriges officiella statistik i sammandrag« er saadanne tabellariske Oversigter siden da hvert Aar blevet udgivne som Hefter af »Statistisk tidskrift«. Det første Sammendrag udarbejdedes af den daværende Sekretær i det statistiske Centralbureau, Bureauets senere mangeaarige Chef Elis Sidenbladh, som afgik ved Døden for faa Uger siden. Udgivelsen af Sammendragene overtoges senere af Karl Sidenbladh og fra 1906 af Centralbureauets nuværende Chef Ludvig Widell.

Naar Sveriges statistiske Centralbureau nu er gaaet over til at udgive de statistiske Sammendrag i ny Form og under ny Titel, er Grunden den, at der nutildags stilles ganske anderledes store Krav til en statistisk Aarbog end i tidligere Tid. Det første Sammendrag var paa 68 Sider, det sidste paa 183, men den nu udgivne Aarbog rummer 279 Sider, hvortil kommer at Formatet er blevet betydeligt forøget.

Redaktionen af en statistisk Aarbog er i vore Dage en overordentlig vanskelig Opgave. Vanskelig var Opgaven maaske ogsaa i ældre Tid, men Vanskelighederne har i saa Fald skiftet Karakter. Gennemblader man de første svenske »Sammendrag« fra Begyndelsen af 1870'erne eller de første danske Sammendrag fra C. N. Davids Tid (Nr. 1 udkom i 1868), faar man ikke just Indtryk af, at Stoffets Mængde i de Tider har været generende; snarere synes det at have knebet med at faa Pladsen fyldt uden at medtage for mange Enkeltheder. Ganske anderledes nu. Den officielle Statistik ompænder i vore Dage saa mange forskellige Emner, og ved Siden heraf kan der ad andre Veje samles talmæssige Bidrag til Belysning af saa mange Omraader af Samfundslivet, at det er grumme vanskeligt at faa Aarbogs-Stoffet passet ind i Rammer, der ikke gør Bindet alt for omfangsrigt. Her rejser

sig saa det Spørgsmaal, om en statistisk Aarbog overvejende skal indskrænke sig til at give et Øjebliksbillede med enkelte Strejflys over Fortiden, eller om den i større Omfang skal medtage Data til Belysning af Udviklingen. Vælger man det sidste, maa der nødvendigvis kunne raades over mere Plads, end hvis man stiller sig paa det første Standpunkt. Den nye svenske Aarbog er anlagt paa i stort Omfang at give talmæssige Data for en længere Aarrække, og det oplyses i Forordet, at det er Hensigten fremtidig at anvende dette Princip i endnu større Udstrækning, end Tilfældet er i første Aargang. Det skal indrømmes, at Aarbogen herved vil vinde i Brugbarhed for den, der er øvet i at benytte den og fuldt fortrolig med dens System, men det kan paa den anden Side ikke nægtes, at Bogen let vil tabe i Overskuelighed, ligesom dens større Omfang naturligvis kræver mere Tid til Udarbejdelse og Trykning, saaledes at der er en Fare for, at Udgivelsen derved kan blive forsinket.

I et særligt Afsnit meddeler den svenske Aarbog en Række Oplysninger vedrørende hver enkelt Kommune i Landet (Areal, Folkemængde, Vurderingssummer for faste Ejendomme m. m., Kommunens Indtægter, Udgifter, Formue og Gæld, kommunal Skatteprocent osv.). For Købstadkommunerne er der desuden medtaget Oplysninger om Befolkningstilvækst, Ægteskaber, Fødsler og Dødsfald, om Fabriksindustriens Personel m. m. For de kommunale Myndigheder vil denne Udvidelse af Aarbogens Stof ud over det sædvanlige sikkert være særdeles velkommen og forøge dens Værdi som administrativ Haandbog.

Sidste Afsnit af Aarbogen indeholder en Samling internationale Tabeller, som ogsaa findes i Norges og Danmarks statistiske Aarbøger, idet de fremkommer ved Samarbejde mellem de tre Landes statistiske Bureauer.

Der er al Grund til at tro, at det svenske statistiske Centralbureau vil faa Glæde af sit nye store Arbejde, som ogsaa i Danmark vil finde trofaste og taknemmelige Læsere.

A. J.